

رویکرد جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی نسبت به تحولات منطقه

نویسندگان:

احسان رضایتی

حسن نوروزی

رحیم وردری

تابستان ۱۳۹۷

انشارات ترمیت میر

کلیه حقوق محفوظ است، هرگونه نسخه برداری اعم از زیراکس، بازنویسی، ذخیره کامپیوتری و اقتباس کلی و جزئی بدون مجوز کتبی ناشر و مؤلفین ممنوع بوده و از طریق قانونی قابل پیگیری است.

سرشناسه: رضایتی، احسان، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور: رویکرد جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی نسبت به تحولات منطقه/ نویسندگان احسان رضایتی، حسین نوروزی، رحیم نوروزی.
مشخصات نشر: تهران: انتشارات تربیت مدیر، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۲۵۴ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۸۲۴-۷-۹
وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: ایران -- سیاست و حکومت -- قرن ۱۴
موضوع: ۲۰th century -- Iran -- Politics and government
موضوع: عربستان سعودی -- سیاست و حکومت -- قرن ۲۱
موضوع: ۲۱st century -- Saudi Arabia -- Politics and government
موضوع: ایران -- روابط خارجی -- خاورمیانه
موضوع: Iran -- Foreign relations -- Middle East
موضوع: خاورمیانه -- روابط خارجی -- ایران
موضوع: Middle East -- Foreign relations -- Iran
موضوع: عربستان سعودی -- روابط خارجی -- خاورمیانه
موضوع: Saudi Arabia -- Foreign relations -- Middle East
موضوع: خاورمیانه -- روابط خارجی -- عربستان سعودی
موضوع: Middle East -- Foreign relations -- Saudi Arabia
شناسه افزوده: نوروزی، حسین، ۱۳۶۷ -
شناسه افزوده: نوروزی، رحیم، ۱۳۶۷ -
رده بندی کنگره: ر ۹۷۹/۱۳۹۷/DS
رده بندی دیویی: ۳۲۷/۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۶۲۴۱۱

انتشارات تربیت

عنوان: رویکرد جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی نسبت به تحولات منطقه

ناشر: تربیت مدیر

نویسندگان: احسان رضایتی، حسین نوروزی، رحیم نوروزی

تیراژ: ۵۰۰

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول

تربیت مدیر

آدرس: تهران، میدان انقلاب، ابتدای کارگر شمالی، کوچه جعفرزادگان، پلاک ۸

تلفن: ۶۶۱۲۴۵۷۷

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۳	فصل اول: چارچوب نظری و مفهومی
۴۱	۱-۱ تعاریف متفاوت از تحولات کشورهای خاورمیانه
۲۱	۱-۲ عوامل مؤثر در ایجاد جنبش‌های منطقه
۵۲	۱-۳ نظریه سازه‌انگاری
۳۸	۱-۴ سازه‌انگاری و هویت
۴۴	۱-۵ روابط میان ساختار و کارگزار در سازه‌انگاری
۴۶	۱-۶ نظریه سازه‌انگاری و سیاست خارجی
۵۵	فصل دوم: سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در قبال تحولات منطقه
۵۶	۲-۱ انقلاب جمهوری اسلامی ایران و تحولات خاورمیانه
۵۸	۲-۲ اقدامات و مواضع ایران در قبال تحولات خاورمیانه
۶۰	۲-۳ اقدامات و مواضع جمهوری اسلامی ایران در تحولات کشورهای مصر، یمن و بحرین
۸۶	۲-۴ تهدیدات موجود در رابطه با تحولات منطقه و الزامات جمهوری اسلامی ایران
۸۸	۲-۵ سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در قبال تحولات منطقه از منظر سازه‌انگاری

- ۶-۲ هویت ایرانیان و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ۹۳
- ۷-۲ منابع هویت‌ساز در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ۹۶
- ۱-۷-۲ تاریخ و هویت ایرانیان ۹۶
- ۲-۷-۲ انقلاب ۱۳۵۷ و هویت ایرانیان ۱۰۳
- ۳-۷-۲ اسلام و تشیع و هویت ایرانیان ۱۱۶
- ۴-۷-۲ فرهنگ سیاسی و هویت ایرانیان ۱۲۱
- ۸-۲ نگاه از بین به جمهوری اسلامی ایران ۱۲۹
- ۹-۲ نگاه اعراب به سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۳

فصل سوم: سیاست خارجی عربستان در قبال تحولات منطقه

- ۱-۳ مواضع عربستان در تحولات منطقه ۱۴۱
- ۲-۳ تحولات خاورمیانه و سیاست خارجی عربستان سعودی ۱۴۴
- ۳-۳ سیاست خارجی عربستان در قبال تحولات در خاور میانه ۱۴۸
- ۴-۳ سیاست خارجی عربستان در قبال تحولات در بحرین ۱۶۰
- ۶-۳ سیاست خارجی عربستان سعودی در قبال تحولات منطقه از منظر سازه‌نگاری ۱۷۳
- ۱-۶-۳ سیاست خارجی عربستان سعودی ۱۷۳
- ۲-۶-۳ انگاره‌های ذهنی مسئولین و سیاست خارجی عربستان سعودی در خاورمیانه ۱۷۵
- ۷-۳ حوزه‌های سیاست خارجی و نوع نگاه عربستان سعودی به جایگاهش در هر حوزه ۱۸۱
- ۸-۲ مؤلفه‌های اثرگذار بر هویت و سیاست خارجی عربستان سعودی و تحولات

۳-۹ مبانی بینا ذهنی و هویتی در عربستان سعودی و تحولات منطقه

۳-۱۰ فرهنگ سیاسی در جامعه عربستان

نتیجه گیری

منابع و مآخذ

انقلاب‌های عربی منطقه در سال ۲۰۱۱ با خود سوزی جوانی در تونس به نشانه اعتراض به سیاست‌های فرهنگی و اجتماعی، اقتصادی و سیاسی دولت، موضوع اول همه محافل رسانه‌ای و سیاسی جهان شد و اندکی پس از آن حرکت دومینو وار سقوط دیکتاتورهای عرب منطقه آغاز شد. در برخی از این کشورها، اعتراضات سیاسی به نتیجه رسانید و در جبهه سرنگونی دولت‌ها شده است، در برخی از کشورها همچنان ادامه دارد و احتمال می‌رود به برخی کشورهای دیگر هم سرایت کند. کنشگران ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی، هر کدام به نوعی از این تحولات متأثر شده و می‌کوشند با اتخاذ سیاست‌ها و اقداماتی بر روند تحولات تأثیر بگذارند و آن‌ها را به سمت و سویی سوق دهند که آسیب کم‌ترین بینند و دستاورد فزون‌تری داشته باشند. می‌توان گفت در میان کنشگران منطقه‌ای ایران و عربستان دو کشور اصلی و تأثیرگذار می‌باشند که در تحولات منطقه بیشترین فعالیت و واکنش‌ها را از خود نشان دادند و همواره رویکرد، اقدامات و حتی اظهارنظرهای این دو کشور مورد توجه تحلیلگران مسائل خاورمیانه بوده است و همیشه در تحولات منطقه بیشترین منافع، نقش و تأثیرگذاری را دارند.

هر دو کشور منافع و اهداف خود را در این تحولات دنبال می‌کنند و هر کدام تعریف خاص خود را از این رویداد دارند و تعریف تصمیم‌گیرندگان و حاکمان سیاسی هر دو کشور از نقش و جایگاهشان در منطقه و نظام بین‌الملل به گونه‌ای بوده است که خود را قدرت منطقه و یکی از کشورهای تأثیرگذار در نظام جهانی در نظر می‌گیرند که باید تحولات منطقه را بر اساس منافع و اهداف خود مدیریت کنند.

در این کتاب سعی شده است بر اساس اصول و مؤلفه‌های سازه‌انگاری (اهداف و انگاره‌های رهبران، هویت، رویه‌های گفتمانی در سیاست خارجی، الگوهای دوستی و دشمنی و تعریف کنشگران سیاست خارجی از خودشان و نقش و جایگاهشان در منطقه و نظام بین‌الملل) سیاست خارجی ایران و عربستان سعودی در قبال تحولات منطقه در کشورهای مصر، یمن و بحرین با هم مقایسه و بررسی شود؛ و فرضیه کتاب حاضر این می‌باشد که ایده‌ها و انگاره‌های ذهنی کنشگران سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در زمان تحولات منطقه باعث رفتارهای حمایتی ایران از هویت اسلامی و ارزش‌های جنش‌ها بوده و در مقابل ایده‌ها و انگاره‌های ذهنی کنشگران سیاست خارجی عربستان سعودی باعث رفتارهای مقابله‌ای و تأکید عربستان بر وابسته، مخل امنیست و مخرب بودن جنش‌ها بوده است.